

РЕЦЕНЗИЯ

от проф. д-р Мартин Венец Димитров, Катедра "Аудиовизуално производство" Факултет "Екранни изкуства" – НАТФИЗ „Кр.Сарафов“, научна специалност Кинознание, киноизкуство и телевизия (филмово и телевизионно операторство)

Относно: представен дисертационен труд за придобиване на образователна и научна степен „доктор“ в професионално направление: 8.4. Театрално и филмово изкуство, научна специалност Кинознание, киноизкуство и телевизия (филмово и телевизионно операторство)

Автор на дисертационния труд: Борис Пинтев

Тема на дисертационния труд: „ТВОРЧЕСКИ И ТЕХНОЛОГИЧНИ ПРЕДИЗВИКАТЕЛСТВА И ОТГОВОРНОСТИ НА ОПЕРАТОРА В ТЕЛЕВИЗИОННИЯ ЕКИП“

Научен ръководител: проф. Людмил Христов

Основание за представяне на рецензията: член на Научно жури, съгласно Заповед №3-РК- 59/06.12.2023 г. на Ректора на НБУ – Проф. Пламен Дойнов, д.н.

Кратки биографични данни за докторанта

Борис Пинтев е завършил Нов Български Университет през 2004г. и като негов възпитаник е поканен на преподава на студентите там вече 14 години. Теми свързани с телевизионният репортаж, както и със спецификата на операторството в документалното кино. Главен преподавател в курса „Телевизионен репортаж“ с тема „Репортажът и документалистиката в телевизията“ в две части. Един от лекторите във втората виртуална дискусия от серията „Новините отвътре“ – пред бъдещите си колеги от НБУ. Над 20 години е сред водещите оператори в бТВ, заснел е десетки документални филми и репортажи, носител на няколко награди от наши и международни фестивали. Три пъти е избран за оператор на годината в бТВ. Изследователският труд е създаден поради лично отношение и реакция на автора му към интересуващата го тема. Именно поради професионалната си, многогодишна и качествена практическа дейност в

ТВ предавания, документални филми и репортажи у нас и в чужбина, Пинтев свежда опита си на терен до това дисертационното изследване. Предадените от Борис Пинтев материали включват следните документи:

- автобиография;
- дисертационен труд;
- автореферат;
- справка за приносите на научния труд;
- приложение с интервюта;

Нямам забележки относно предоставените документи.

Общо представяне на дисертационния труд

Разработената от кандидат-докторанта Борис Пинтев дисертация на тема **„Творчески и технологични предизвикателства и отговорности на оператора в телевизионния екип“** е актуална и с точна практическа насоченост.

Дисертационният труд е с обем от 179 стр. – увод, въведение, четири глави, приноси, заключение и приложение с интервюта. Общо материалът е дообогатен с достатъчно на брой фотографии и илюстрации; библиография с 21 заглавия на кирилица и 5 на латиница. Във въведението на труда, в общата му характеристика, коректно се обосновава избора на темата от позиция на автор-оператор в отдел „Новини и актуални предавания и спорт“. Пинтев разглежда ролята на телевизионния оператор като част от един сплотен екип, който съвместно работи за коректно представяне на дадено събитие. Често срещан случай е даден член на снимачен състав да се опитва да изтъква самоцелно качествата и достойнствата на собствена си професия, удобно negliжирайки останалите членове в групата. Тук се наблюдава точно обратното, а именно уважение към всяка личност, която е отговорна за своята професионална част – репортер, монтажист, колега оператор; осъзнаването, че само така крайният продукт в своята цялост ще има силата и внушението за правилна емоционална и информационна връзка със зрителя. Разсъждава се и върху авторската позиция като оператор-журналист, при заснемане на визуалното съдържание в трудни и понякога – почти невъзможни социални и атмосферни условия.

Преценка на формата и съдържанието на дисертационния труд

Научният материал е структуриран в четири смислови глави, всяка с отделни раздели и теми.

В уводната част дисертантът Борис Пинтев коректно дефинира обекта, предмета и основната теза на труда – да проучи и анализира ролята на оператора в телевизионен репортажен екип и как тя влияе върху качеството на готовия материал. Научният анализ е обоснован и емпирично, базиран основно на творческия опит на кандидата в БТВ, но и изследователски, чрез целеви интервюта както с колеги журналисти, репортажни фотографи, така и с телевизионни оператори от България и чужбина.

Първа глава се занимава със систематизирането и обобщаването на няколко вида предизвикателства: логистични, емоционални, физически. Коментира се отговорността на оператора главно към персонажите в дадения репортаж, също така и към членовете на снимачния екип, съответно професията и медията, която представлява. В тази част са описани общи правила за действие преди вероятен материал на всеки журналист.

Във втора глава, *„Конкретни примери за работа на снимачния екип при отразяване на извънредни събития“*, Борис Пинтев ни представя няколко избрани лични примера за работа на снимачен екип при отразяване на извънредни събития, по-специално протестите и гражданското неподчинение в Турция 2023г., атаката в Беслан 2004та, както и действия при снимки по време на пандемията от Ковид-19. Основната теза е, че журналистът на терен не може и не трябва да заема страна, а е единствено задължен да отразява безпристрастно фактологията на събитията, на които е свидетел. За съжаление, събитията на площад Таксим и в Беслан са споменати бегло, като автора не се впуска в описание на работата си и какво и как е действал, а точно тази информация тук ще е най-ценна. Разбираемо, емоцията от ситуациите вземат връх, но е желателно, след изминал вече период от време, операторът да направи професионален анализ на действията си, работата си и как, като цяло, е действал снимачния екип. Коренно различно и качествено е описанието на работата на колегите по време на пандемията Ковид-19. На място е и споменаването на Препоръките за безопасна работа на немската телевизия ZDF, което допълнително уточнява защо снимането в контаминирани райони е сложно за оператор и фотограф.

Глава трета се занимава с *„Технически средства и оборудване и предизвикателства при заснемането“*. Има ценни разсъждения относно подготовката на снимачна техника за чужбина, както и необходимостта от конкретна документация. При непознаването на тази специфика е възможно да не се осъществят снимките и медията да е същинският губещ. Любопитни са решенията на Пинтев (конкретно за щата Бихар, Индия), какво да избере като техника, как да снима. Интересно би било да сподели и как се е справил със звука, тъй като работата на оператора-журналист зад граница и особено екип от БГ телевизия е доста натоварваща и отговорна не само за изображението, но и за характеристиката на звука. Впечатляващ е крайният резултат в цялостен документален филм *„Работници“*, представян на различни фестивали и високо оценен – доказателство, че дори и като самостоятелна творческа единица, Борис Пинтев реагира адекватно на всякакви предизвикателства и доставя необходимото качество.

В последната, пета глава - *„Визуални моменти от творческия процес на снимачния екип при отразяване на извънредни събития“*, кандидат – докторантът се обръща към себе си и разглежда оператора Пинтев като човек, който наблюдава и анализира света около себе си. С бърза рефлексия за обкръжаващата го среда и критичен поглед съумява да реагира прецизно и отговорно, за да заснеме по най-правилен и професионален начин даденото събитие. Изключително ценно като информация е приложението с интервюта на кандидата с наши изтъкнати телевизионни журналисти от различни български телевизии. Професионален разговор с колеги, съмишленици и практики, обективно изказващи разсъждения за тънкостите на професията на журналиста в различни ситуации по света.

Научни и научно-приложни приноси на дисертационния труд

Обобщени, приносите на настоящия дисертационен труд са следните:

- Чрез личен професионален 25 годишен опит се обобщава и анализира работата на снимачния телевизионен екип при отразяване на ТВ репортажни действия в сложни снимачни условия.
- Систематизира и изследва различни примери за работа в „горещи“ зони по света чрез отразяване на новинарски репортажи от гледна точка на български ТВ екип.

- Предоставя стойностни интервюта с действащи български телевизионни оператори и журналисти, които подкрепят и допълват тезата на научния труд.

Въздействие на дисертационния труд върху външната среда

Не е предоставена информация за публикации по темата.

Критични бележки, въпроси и препоръки по теоретичния труд

Нямам критични бележки. Както пише Борис Пинтев: *„Този научен труд обобщава категоризираните предизвикателства и техните възможни решения с реални примери от работата на терен би послужил като наръчник...“*, то в този си вид е по-скоро емоционално отношение на оператора, като журналист към случващото се събитие. Като препоръка, смятам, че би било интересно и образователно, при информация от личния опит на кандидат - докторанта по изследваната тема, то той да сподели повече конкретни решения, които е взимал. Ценно е доверяването на данни *„зад кадър“* от действащ отговорен оператор в доста репортажи и документални филми; при попадане в трудни снимачни условия е важно всяко откриване на професионална информация – какви визуални решения е имал и защо ги е взимал; дори и в посока как се взима бял баланс в трудна среда, как се справя едновременно с качеството на изображението, осветлението, звука, монтажа, живият ефир, зареждането на батериите дори. Пример за чудесна работа е описанието за ползването на скрита камера в Индия. При снимките в Турция, по време на бунтовете, или събитията в Беслан, се обръща повече внимание на атмосферата и емоцията от събитията, отколкото на конкретните операторски действия. Например *„Взимаш техника, която смяташ, че ще ти бъде нужна“* – как се преценява? Каква техника е взета за този конкретен случай? Има ли адекватно облекло, обувки, лекарства... Ценна е информацията от оператор в гореща точка, как се справя със снимане от ръка, усиляване на видеосигнала при недостатъчна осветеност, ползвана оптика, композиция, работа с фокуса. Дори и каква е разликата при снимане с ТВ камера и цифров фотоапарат в посока творческо, качествено изображение и същинските му особености за новинарски репортаж. Какво се променя с картината, работата със звука, ергономията. Свалянето на материала от камерата, бекъп... Имало ли е ситуации, в които човек не се справя и защо, в чисто технически аспект. Един личен самоанализ би бил допълнително качество на тази дисертация. Препоръката ми е следната – преди едно евентуално издаване на този труд като наръчник, да се добавят повече

практически референции към овладяването на технологичните предизвикателства, изцяло насочени към бъдещите оператори-журналисти.

Държа да уточня, че това са само мои предложения и те не намаляват качеството на разсъжденията на колегата и на представеният дисертационен труд.

Обобщено заключение и становище

Монографичният труд на тема **„Творчески и технологични предизвикателства и отговорности на оператора в телевизионния екип”** представлява самостоятелно и значимо споделяне на собствен практически опит. Направените изводи почиват основно на рутинна практика с прилична информация, както и на чужда литература. Добавен е и чудесен илюстративен материал. Има съответствие между тема и съдържание.

Представеният монографичен труд представлява качествена и достойна дисертация – с фактологична достоверност, лично емоционално отношение и с коректност в изложението. Дисертационният труд разкрива перспективен изследовател с добри заложби за академична дейност.

Предложението ми към уважаемото научното жури е да присъди на Борис Пинтев научно-образователната степен „Доктор”.

Категорично гласувам с ДА!

25.1.2024 г.

София

Подпис:

проф. д-р Мартин Димитров